NĂM THỨ MƯỜI. – SỐ THỨ 1709 MỖI SỐ: 0$02 NGÀY THỨ BA 28 NOVEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE 348

ABONNEMENTS

	Indochine	Chine	France	Etranger
Một năm. .	6$ 00	6$ 90	8$ 00	8$ 00
Các tăng về	»	8. 00	8. 00	8. 00
Sáu tháng. .	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20
Ba tháng. .	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60
Một tháng. .	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

	Asie	Europe	Amérique
	8$ 00	9$ 00	»
	4. 00	5. 00	5. 50
	2. 20	2. 75	3. 00
	1. 15	1. 40	1. 65
	0. 60	0. 70	0. 75

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LOÀN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES
Un emplacement à Paloisse des 11 lignes en corps
Une seule insertion. . . . . 0$ 50 la ligne
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$ 12 la ligne
Réclames dans la 1re page. . . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. . . . . 1$ 00 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants

Bán giá nhất định

Từ ngày người mình có giao-thiệp buôn bán với người Âu-tây, ai cũng hiểu rằng cái lối bán giá nhất định là một sự rất tiện. Song nhiều nhà xem chừng khó bắt chước được người, nên dẫu biết rằng hay mà cũng không thực hành được. Còn những nhà quyết chí thực-hành cái lối mới ấy, thì lắm khi lại lợi dụng nó để đánh lừa hạ con, thành thử một phương pháp hay của người vào tay hạng ấy lại hóa ra dở và tệ lắm.

Ôi, buôn bán còn gì tiện lợi bằng có giá nhất định nữa? tiện cả cho người bán lẫn người mua, đỡ bèn đẻo không mất thì giờ vô ích, mà người bán lại có thể tính lời trước được, người mua lại không phải sợ nỗi hớ hênh. Chứ ví bằng mua bán cái gì cũng theo lệ mà cả hàng ngày chẳng xong, thì trong một cửa hàng lớn, lấy đâu đủ người để tiếp khách? Một người đi mua trong một ngày liệu được mấy vị hàng? Người gần đã vậy, người xa thì phiền đến đâu! Chẳng lẽ mỗi khi muốn mua một thức hàng cần con cũng phải trao đổi thư từ hàng năm bảy mươi bận. Ấy buôn bán không có giá nhất định phiền tệ như thế, nên các cửa hàng to không sao không dùng cái cách bán giá nhất định được. Ở các nước tiên tiến thì cái lối buôn bán như thế là một lối rất thông thường, không còn phải nghị luận đến sự lợi hại gì nữa. Cũng chỉ bởi cái thì giờ của người ta rất quí, không ai thừa thãi thì giờ như người mình, cho nên người mua kẻ bán chẳng ai phải bảo ai, mà ai cũng biết chuộng cái lối buôn bán có giá nhất định vậy.

Ừ mà phải, cái thì-giờ của người mình thường vẫn thừa-thãi chán kia mà, cần chi mà phải tiết kiệm? Chán kể hình như còn muốn làm cho nó bớt đi chẳng xong lại hơi đâu tìm cách làm cho nó dài dằng dặc ra nữa, há chẳng phải là mua lấy cái buồn dư. Khách vào hàng hỏi giá một cái lược, chủ nói xin ba hào. Ừ, nghe đâu hôm trước ông Xã mua có hai hào rưỡi một cái cũng giống lược này, nhưng ta hãy già hào tám, rồi ta lại đi hàng khác xem sao. Nếu không hàng nào bán rẻ hơn, bấy giờ ta hãy già đến giá ấy, tội chi mà vội vàng ngộ hớ thì có dại không. Thành thử đi sắm một cái lược hai mươi lăm xu, mà được đi xem hết hàng này đến hàng khác. Nếu nay bán giá nhất định, chưa đầy vài phút đã mua xong, thì có phải bỏ mất cái thú-vị cái tiêu-khiển ấy đi không. Bán hàng phải lựa ý khách thì hàng mới lắm người mua, khách ưa cái lối mà cả mà mình cưỡng người ta thông theo thì sao cho đắt hàng đông khách. Vì vậy lắm người biết rằng bán giá nhất định là tiện, mà cũng không dám bắt chước. Nói đến đây, tôi lại sực nhớ đến một chuyện buồn cười. Số là mấy năm ấy nhân có cái phong-trào kích khích người mình xô đẩy nhau vào chốn thương-trường, có một nhà tân-học đương tòng sự tại một sở kia cũng từ chức về nhà đi buôn. Đi làm hơn mười năm giời, để dành được năm trăm bạc, nhà thầy bèn đòe ông đem về tỉnh nhà lập một cửa hàng buôn, người ta buôn thức gì, nhà thầy cũng buôn thức ấy, nhưng chỉ khác rằng cửa hàng nhà thầy bán giá nhất định mà thôi. Cửa hàng ở ngay đầu dãy, ai đi đến cũng phải vào hàng ấy trước tiên. Khách vào hàng thấy nói giá nhất định, thì trong trăm người đến chín mươi chín chỉ mà-cả đôi câu rồi đến mà-cả hàng khác, mà phàm khách đã ra khỏi cửa thì mấy ai còn quay lại hàng đã mà-cả qua. Trừ ra những khi hàng hóa cửa hàng ấy có tốt hơn các cửa hàng khác, thì họa chăng mới có người quay lại, chứ vì bằng hàng hóa cũng xấp-xỉ sàn sàn như nhau, thì sau khi đã đi ngoạn cảnh hết dẫy ấy dẫy khác, sức đã nhọc nhoài, bây giờ gặp đâu mua đấy, hoặc bằng giá mình, hoặc có khi đắt hơn ít nhiều nữa, họ cũng rủ lòng mua vậy, thành thử cửa hàng nhà thầy vì cớ bán giá nhất định nên ế luôn, hàng mình chẳng bán được lại hóa ra mình đứng làm người chiêu hàng cho các nhà hàng khác. Mấy tháng đầu nhà thầy còn kiên gan giữ lối bán giá nhất định, sau đành xếp xó phép cải-lương mà lại phải theo lối bán hàng của bạn đồng nghiệp vậy.

Từ ấy đến nay, tính đốt ngón tay, xuân thu thay đổi kể đã năm bảy bận, chẳng hay người mình đã đổi tâm tính được chút nào chưa, nếu người mua hàng vẫn còn giữ cái thói cũ, thì cái lối bán giá nhất định ngay bây giờ cũng khó mà thực hành được nào. Cứ như cái hiện tình bề ngoài ngày nay, thì có lẽ cái tâm tính ấy của mình đã cải cách được nhiều thì phải. Ừ chẳng có lẽ những nhà nhiệt-thành về việc cải-lương tâm tính, bấy nay tốn biết bao công-phu hô hào, mà lại không được công hiệu mấy may hay sao. Và, cái mối sinh nhai một ngày một khó khăn, tất người mình cũng biết tiếc thì giờ hơn trước. Thực thế, ngày nay đi qua các phố đã nhiều nhà yết bài bán giá nhất định, mà xem chừng khách khứa vào mua cũng đông. Ta có thể nói rằng ngày nay hầu hết các cửa hàng lớn đều bán giá nhất định cả cũng không ngại rằng nói sai vậy. Song trong khi người mua đã biết đổi tâm tính như thế, lại nảy ra một cái tệ khác đã ig lo cho sự buôn bán của người mình là người bán lại có kẻ thường lợi-dụng cái lòng xu hướng của người mua về cái phương-pháp mới ấy mà lừa gạt người ta. Đại khái như một cửa hàng đã yết thị bán giá nhất định, mà một tiệm hàng chẳng phải dụng tâm lừa gạt những người thực thà ngay thẳng dư. Mới đây, một người quen tôi vào mua ở cửa hàng kia cũng yết bán giá nhất định, nhưng ông ta cũng thử mà-cả chơi xem sao, bắt đồ mấy vị hàng ông ta mà cả rồi mới mua, đều được hạ giá cả. Trước tôi còn trường nhà hàng hoặc có vì tình kia nghĩa nọ gì mà đặc cách giảm giá riêng cho ông ta chăng, nhưng sau tôi bảo mấy người thử đến mua hàng mà-cả xem sao, thì tôi thấy quả nhiên như thế. Đã bán giá nhất định, thì giá định lắm sao phải cứ đúng mà bán, người đến hiệu mua hàng, hay người ở xa gửi giấy về mua cũng thế, ví cũng một thức hàng mà bán cho người này thì cao người kia thì hạ, thì sao gọi là bán giá nhất định được.

Buôn bán còn gì qui bằng cần bằng chữ tín nữa, mà buôn bán một cách giả dối như thế, phỏng có giữ lòng tin hay không. Thực dối lòng tin của thiên hạ không phải là dễ đâu. Lòng tin đã đến lúc mất thì muốn lấy lại cũng khó sao được. Người mình vốn vẫn sẵn lòng nghi hoặc, các nhà buôn thực đã tôn công-phu mới làm cho được ít nhiều người tin cái câu bán giá nhất định, nay lại có kẻ giả tâm mà dùng mấy tiếng ấy để làm cái cạm cái bẫy, thì còn sau đỗ rấu nói canh, há chẳng phải là một việc hại cho các nhà buôn khác của ta lắm ru. Vậy ta đâm khuyên các nhà buôn ta liệu xem số nhiều trong bạn hàng của mình, cái trình-độ chưa tới lúc bán giá nhất định thì cứ theo như lối cổ mà buôn bán. Còn những người đã vật bài bán giá nhất định, thì cố buôn bán cho thực-thà, kẻo chẳng những chính mình mất lòng tin của thiên hạ, mà lại hại lây cho các bạn đồng-nghiệp mình nữa kia.

LUẬN.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 24 Novembre 1922

Thị giá quốc-trái : 3 %. 59.20. — 4 /. 1918. 76. — 5%. 1915 1916. 63,60 — 5%. 1920 62.95. — 6%. 1920 87.40.

Quan Thủy-quân đô-đốc ở Saigon

M. Charezieux, Thủy-quân đại-tá, mộng bổ thủy-quân đô-đốc ở Saigon.

Việc nước Đức

Tin Munich. — Một bọn dân cầm gậy đánh hai viên quan võ Đồng-minh tại Ingolstadt. Một viên quan võ bị thương.

Cuộc giảng hòa Đông-Âu

Ngày hôm thứ bảy tiểu-ban coi về việc bình-vụ và địa-hạt chưa giải-quyết vấn-đề nào cả, vì tiểu-ban có ý muốn để cho các phái-viên thương nghị riêng với nhau cho bớt những nỗi khó khăn đi. Buổi chiều tiểu-ban Đồng-thanh phản đối việc cho các đảo ở bể Egée được tự trị. Sáng hôm thứ hai, hội-đồng bàn về đường quong giới miền Nam ở về địa-phận Á-châu. Ngày hôm chủ nhật các phái-bộ có hội nghị riêng với nhau.

Trong ngày hôm thứ bảy có một việc này đáng ghi. Là viên đại-biểu nước Hoa-kỳ là M. Child xin đệt cái chánh-sách khai thông môn hộ tại địa-hạt nước Thổ.

Ở Moscou có tin đồn nói rằng một phái bộ cần chánh-phủ Xô-viết, cả thảy có 17 phái-viên đã khởi-hành ngày hôm qua, độ ngày thứ tư này thì tới Lausanne.

Ở Constantinople có tin đồn nói rằng Refet pacha và các tướng tá Đồng-minh đã thương-nghị với nhau xong về sự quan hệ của các quân linh Đồng-minh đối với chính-phủ nước Thổ-nhĩ-kỳ.

Việc nước Đức

Nghị viện có đầu phiếu tỏ lòng tin cậy tôn nội-các Cuno, về chánh sách ngoại-vụ.

Quan Clémenceau lại Hoa-kỳ

Quan Clémenceau lại đọc diễn văn tại Boston Ngài có bày tỏ mọi lẽ về cái thái-độ của nước Pháp ngày nay. Nước Pháp phải thi hành mọi phương-sách để bảo hộ cuộc bình an của mình, vì bản giao ước bảo chứng của quan Wilson và quan Loyd George đã hứa trước kia nghị viện hai nước Anh Mỹ đều không ưng chuẩn.

Bàn góp về sự dùng chữ nho trong văn quốc-ngữ

Sự dùng chữ nho trong văn quốc-ngữ bây giờ là đã định thể rồi, không ai còn có cái tư-tưởng thần thánh ngông cuồng mà bảo sự đó không được chính đáng, những toan phá hoại cái công-trình kiệt tác của các bậc cao-minh trong bao-giờ đã xây đắp hàng mấy năm nay, thành nền thành móng chắc chắn vững vàng mà ra tay xây đắp cái nền quốc-văn khác lạ bằng cái vật liệu ở đâu đâu vào. Vậy thời bây giờ những nhà có thể viết được quốc-văn ta tưởng chỉ nên theo cái khuôn phép của người trước đã phác họa ra, mà dùng vật liệu chữ nho xây đắp cho cái lâu-đài quốc văn ngày thêm cao vót. Ký-giả đem tâm bàn góp vào đây xin thú thực rằng không có cái tư-tưởng ngông cuồng phá hoại, mà chỉ dám không dám tự-phụ như là những kẻ cây chút khẩu tài bây giờ mới bước chân vào trường ngôn-luận cứ đem cái vấn đề dùng chữ Hán trong quốc-văn từ đây về trước đã từng bàn xác mà bàn đi nói lại toan làm ra mặt dạy đời. Song thường thấy dư-luận bình-nghị về văn-đề này không thể đừng được mà phải nói ra, cũng là một cách giới-thiệu cùng các nhà làm văn nên lưu-tâm chú-ý, thời cái công trình mình viết mới mong bổ-ích cho quốc-văn, cho đường tiến-hóa chung của quốc-dân đôi chút. chớ không những đặt được cái mục đích riêng nhỏ mọn là mượn văn-chương ngôn-luận làm cái lợi khí mở rộng con đường sinh-kế của mình, cũng là phô bày cho thiên-hạ xem đã tưởng rằng làm hết nghĩa-vụ.

Nay xem dư luận bình-nghị thế nào? Dư luận bảo rằng độ này trong văn-giới ta xem ra có mấy người rất sính cái sự dùng chữ nho lắm. Vẫn biết rằng những người như thế là những người quen-học đã thâm, song thiết tưởng dẫu cái học của mình có thâm đi nữa cũng nên bỏ cái chủ-nghĩa « duy-kỷ » mà ta phải giữ cái chủ-nghĩa « ái-tha » là cốt làm sao cho tư-tưởng ý-kiến mình bày giãi ra có thể lan ra hết mọi người trong xã-hội. Lại còn phải biết một cái nhiệm-vụ nữa là hiện bây giờ còn ít nhà nho đặt mình vào trong báo-giới để đem cái tinh túy của sự học cổ lên trên tờ báo quyền sách mà bảo tồn lại cho đời sau, nhưng chẳng bao lâu cái chước tinh-thế thì những người ấy phải nhường cái địa-vị đó cho các nhà Tây-học kế-tục xuất hiện ra, vậy cái nhiệm-vụ của các nhà nho trước-thuật bây giờ là phải mở đường cho các nhà Tây-học sau này đi dần cái học bảo-tàng tài liệu chữ Hán, mà cẩn-tạo cái nền tư-tưởng của mình, đem cống-hiến cho quốc-dân xã-hội; chớ nếu cây cái tài riêng dùng lắm chữ nho mà lấp mất con đường nghị-luận khảo-cứu của các nhà Tây-học sau này, thì đối với quốc văn, với sự tiến-hóa chung cho xã-hội là những người sẽ có tội to, vì tuy rằng bây giờ đem ra được ít học-vấn tư-tưởng để giáp cho đời, thì cái ích lợi chưa trông thấy phần kết-quả, mà đã làm cho những người tân-học chán nản thọc thạch, không muốn hết lòng gắng sức đặt cái học-thuật của mình ra cho quốc-dân, bằng cái lợi-khí phổ-thông, là văn quốc-ngữ.

Nay muốn làm thế nào cho khỏi trái cái mục-đích cái tôn-chỉ cũng là cái nhiệm-vụ như tôi đã nói ở trên, tưởng nên theo cái khuôn phép của các bậc cao-minh trong báo-giới đã phác-họa và đã thực-hành trong văn quốc-ngữ từ trước đến giờ, nghĩa là dùng chữ Hán trong quốc-văn, thiết tưởng không ngoài hai cách : Một là lối văn phổ-thông thì nên dùng những tiếng tuy rằng nguyên-chất chữ nho mà đã hóa theo tiếng mình, đã biến-ký ở trên cửa miệng người mình rồi, nay đem đặt vào giữa đoạn một câu rặt những tiếng mình thì chắc là hạng người nào cũng hiểu được cả. Cao hơn từng nữa là thể văn trước-thuật những danh nghĩa trong khoa-học triết-học đời nay, thì dẫu đến các nhà cựu-học đã thâm mà chữa xem qua sách với báo mới của Tàu cũng không hiểu nghĩa, nhưng nếu biết cách đặt vào khoảng giữa những câu quốc âm thì từ trung-lưu trí-thức trở lên cũ lẽ cũng hiểu được cả ; khác nào quốc-âm là một con đường dài mà thỉnh thoảng lại đặt ra một chỗ, khiến cho tư-tưởng của người mình không thể nào mà đi qua được, vậy thì phải lấy những tiếng văn chữ nho bắc thành cái cầu chắc chắn vào chỗ đó rồi ra thì có lý nào lại không thông đường tỏ nẻo.

Tuy vậy nếu cứ dùng toàn chữ nho đã sẵn ký-ức trong óc mà không chịu khó sắp đặt những tiếng của mình cho thành câu cũng có nghĩa lý. thì lại chẳng khác nào như đào xẻ con đường quốc-âm mà bắc cầu cho thêm phiền phí, cho ngăn trở tư-tưởng người mình đi lại giao-thông.

(*Còn nữa*) Vũ-thành-Long.

VĂN UYÊN

Lời anh câm

Thế gian hẳn có một mình tôi,
Nỗi ngậm ăn ăn mặc thói đời.
Xui giục không người ngỏ bụng tỏ,
Chuyện trò đây chẳng mất lòng ai.
Cũng toan cất tiếng, e răng lạnh,
Nên phải cầm mồm sợ gió thôi. . . .
Ngày tháng đành ngồi xem trẻ học
Khi buồn nghe quạ nó kêu chơi!

Cô đầu tự thuật

Trướng hồ vắng vẻ lúc đêm thanh,
Mình nghĩ mình ra rõ thập thành.
Sáng sớm tiền đưa sinh Tống-Ngọc.
Chiều hôm tìm đón chú Tràng-Khanh
Tơ bỗng buộc gã chồng thiên-hạ.
Chỉ thắm xe quảng khách yến anh.
Tự cổ hồng-nhan ăn bạc mệnh,
Lênh đênh thôi cũng lại lênh đênh.

Trẻ chăn trâu

Cái kiếp thăng trầm có quản bao!
Tháng ngày rong ruổi cũng tiêu-rao.
Lang thang bãi cỏ tay chăn dắt,
Vất vẻ lưng trần miệng hát gạo.
Tỏ với giang-sơn hơi nào vắng,
Phó cùng thiên địa chiếc diều cao.
Khi buồn thổ thẻ nơi đồng vắng:
Thuở trước vua Đình truyện thế nào?

Ngài-viên Tràng-khanh
Lê-đình-Toại

Việc chữa thuốc và đỡ đẻ

Đạo chỉ-dụ về quyền chữa thuốc của các ông thầy thuốc và các cô đỡ mà bản báo nói trong số hôm qua thì nay dịch như sau này :

Tiết thứ nhất

Nói về các ông thầy thuốc có bằng tốt-nghiệp

Điều thứ nhất. — Đối với người bản-xứ thì các viên thầy thuốc đỗ bằng tốt nghiệp trường Thuốc Đông-pháp mà là người xứ thuộc quyền Đại-pháp bảo-hộ, được phép chữa thuốc suốt địa hạt Đông-pháp đã đang tòng-sự trong ngạch Y-tế, đã khi thôi tòng sự cũng vậy.

Điều thứ 2. — Các viên thầy thuốc bản-xứ đỗ bằng tốt nghiệp có thể được phép chữa thuốc cho những người Âu-tây ở trong các hạt mà điều luật thuộc về quyền chữa thuốc đã tuyên-bố rồi, nhưng phải là những hạt không có thầy thuốc ngạch Pháp hoặc là vì cách giao-thông khó khăn mà không kịp mời thầy thuốc ngạch Pháp đến.

Những giấy phép ấy chỉ được từng hạn một năm một và do quan thủ hiến trong xứ cấp cho chiếu theo như tờ tư của quan Chánh sở Y-chính bản hạt hay là quan chủ-sự sở Y-tế xin cho.

Những giấy phép ấy bất kỳ lúc nào cũng có thể bãi đi được.

Những khi khẩn cấp, thì các viên thầy thuốc đỗ bằng tốt nghiệp mà không có giấy phép ấy cũng có thể được chữa, nhưng phải trình ngay quan chủ-sự mình thuốc quyền biết.

Điều thứ 3. — Ngoại giả những việc châm chích (petite chirurgie) thường sẽ có nghị-định quan Toàn-quyền định sau thì các viên thầy thuốc đỗ bằng tốt nghiệp không được dùng đến sự giải phẫu, trừ ra những khi khẩn-cấp hay là vì xa xôi mà không kịp mời một viên thầy thuốc Tây ; gặp những trường hợp ấy thì phải trình ngay quan thầy thuốc Pháp coi việc thuốc ở trong tỉnh hay là trình thẳng về quan chánh sở Y chính trong xứ hay là quan chủ-sự sở Y-tế.

Điều thứ 4. — Ở trong các hạt mà luật về quyền chữa thuốc đã tuyên-bố rồi, nhưng không có thầy thuốc ngạch Pháp hoặc vì đường giao thông khó khăn không mời kịp thì các viên thầy thuốc bản-xứ có thể được làm thầy thuốc giám-định (médecins-experts) tại các tòa án :

1· Trong những việc mà người bị-hại với người phạm tội đều là người bản xứ cả ; về trường hợp ấy thì sẽ có nghị-định quan Toàn-quyền định chức trách của các viên ấy trong việc làm giám-định.

2· Trong những việc mà người bị-hại hay là người phạm tội là người Pháp hoặc là người vào hạng người Pháp thì các viên thầy thuốc bản-xứ không được làm giám-định trong các tòa án. Nhưng trong những khi rất đặc biệt nhiên đã nói ở đoạn thứ nhất thì những sự khám nghiệm của các viên ấy cũng lợi-dụng được, nhưng chỉ được dùng cho biết mà thôi, chứ không được mệnh-danh những là thầy thuốc giám-định.

Điều thứ 5. — Các viên thầy thuốc bản-xứ đỗ bằng tốt nghiệp có thể được phép trừ thuốc tại hạt mình, cái số kê những thứ thuốc ấy sẽ do quan Tổng thanh-tra các sở y-chính đặt một hội-đồng chỉ định.

Các quan thủ hiến các xứ sẽ chỉ định lấy những hạt nào là hạt có thể cho phép trữ các thứ thuốc ấy.

Tiết thứ II

Nói về sở cô đỡ bản xứ có bằng tốt-nghiệp

Điều thứ 6. — Đối với những sản phụ người bản xứ thì các cô đỡ

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng cho "Kho Sách Xưa Quán Ven Đường". (Từ microfilms của Đại học Cornell)

người xứ thuộc quyền Đại-pháp bảo hộ, có bằng tốt nghiệp trường Thuốc Đông Pháp, được phép làm nghề đỡ để suốt trong địa-hạt Đông-pháp, dù đang tòng-sự trong ngạch y-tế hay là thôi rồi cũng vậy.

Điều thứ 7. — Các cô đỡ bản xứ đỗ bằng tốt nghiệp có thể được phép chữa cho đàn bà Âu-tây ở trong các bệnh mà luật về nghề làm thuốc đã tuyên bố rồi, nhưng phải là bệnh không có thầy thuốc bảy là có đỡ người Pháp hoặc là vì đường giao thông khó khăn mà không mời kịp.

Những giấy phép ấy chỉ được trong hạn một năm một và sẽ do quan thầy-thuốc trong xứ cấp cho, chiếu theo tờ tư của quan chánh sở Y-chính hay là quan chủ-sự sở Y-tế xin cho.

Những giấy phép ấy bất kỳ lúc nào cũng có thể bãi đi được.

Trong những lúc khẩn cấp thì các cô đỡ đỗ bằng tối-nghiệp không có giấy phép cũng được chữa, nhưng phải trình ngay quan chủ-sự của mình tày thuộc. Các cô đỡ ấy chỉ được theo những phép đỡ liệt-kê trong một số sẽ do nghị-định quan Toàn-quyền định sau.

Tiết thứ III

Lệ chung

Điều thứ 9. — Khi nào các viên thầy thuốc và các cô đỡ bản xứ không tòng sự trong ngạch Y-tế nữa (vì hết hạn mười năm bắt buộc rồi, hoặc vì yếu đau mà thải hồi) có muốn tự lập trong một địa hạt nào hoặc đổi sang hạt khác thì trước hết phải xin phép nhà-nước. Cái giấy phép ấy có thể bãi đi được.

Các viên thầy thuốc và các cô đỡ đỗ bằng tối nghiệp ở trường Thuốc ra vì yếu đau mà không được bổ vào ngạch Y-tế thì cũng được phép như vừa nói trên ấy.

Còn những viên thầy thuốc và các cô đỡ từ chức thì phải đợi một thời-hạn cộng với những năm của mình đã tòng sự trước được mười năm thì mới được phép làm nghề của mình.

Các viên thầy thuốc và các cô đỡ về phần nghề nghiệp của mình thì phải thuộc quyền quan chánh sở Y-chính bản xứ hoặc quan chủ sự sở Y-tế kiểm-soát.

Điều thứ 11. — Các thể lệ tưởng-lệ về việc chữa thuốc cho nhân-dân bản xứ và nhân dân Âu-tây thế nào thì sẽ có nghị định quan Toàn-quyền Đông-pháp định sau.

Điều thứ 12. — Các thầy thuốc và cô đỡ có bằng tốt nghiệp mà không tòng sự với nhà-nước, lễ có gấp nhà-nước đòi hỏi thì phải tuân theo ngay.

Các viên ấy phải khai trình những bệnh dịch-tễ nay là bệnh truyền-nhiễm theo như thể lệ đã định.

Điều thứ 13. — Phạm vào những tội đã kể trong điều thứ 16, 17, đoạn thứ 1, 18, 19, 20, 21, 24 26 và 27 luật ngày 30 Novembre 1892 là tội của những hạng người này :

Những người bản xứ tiếm chức của các viên thầy thuốc bản xứ theo như thể lệ trong các nghị-định quan Toàn quyền Đông-pháp lập chức ra trong thuốc ;

Những thầy thuốc và cô đỡ đỗ tốt nghiệp trường Thuốc không có giấy phép hoặc ngoại những khi khẩn cấp đã nói ở đoạn cuối cùng điều thứ 2 và thứ 7 trong chỉ dụ này mà cứ chữa thuốc cho người Âu-tây ;

Những thầy thuốc và cô đỡ trái với các thể lệ trong luật đang thi hành về nghề chữa thuốc.

Điều thứ 14. — Các viên thầy thuốc và các cô đỡ trái với bản phận của nghề mình hoặc vì cớ lệnh quan trên thì có thể phải định hoãn tạm thời hay là phải cấm hẳn không được làm nghề chữa thuốc nữa. Cái nghị định chức hoặc cấm hẳn ấy sẽ do quan Toàn-quyền định, chiếu theo tờ tư của quan Tổng thanh-tra các sở Y-viện sau khi đã hỏi ý kiến một hội-đồng có :

Một quan chánh sở Y-chính bản hạt hay là quan chủ sự sở Y-tế làm chánh hội-đồng ; một viên đại biểu quan thầy thuốc bản xứ và một viên thầy thuốc bản xứ làm hội viên.

Ngoại những tội đã kể trên kia thì lại có thể trừng phạt theo như các thể lệ trong điều 25 luật ngày 30 Novembre 1892 là luật vẫn thi hành cho nghề làm thuốc bản xứ, trừ ra một đoạn cuối cùng mà thôi.

Điều thứ 15. — Các thể lệ trong chỉ dụ này không thi hành cho những người bản xứ không có bằng tốt nghiệp trường Thuốc Đông-pháp mà làm nghề bốc thuốc Nam thuốc Bắc theo như các thể lệ của quan Toàn-quyền sẽ định sau.

Điều thứ 16. — Đạo chỉ-dụ ngày 12 Août 1905 định về việc làm chữa thuốc theo cách bản xứ tại Nam-kỳ thì nay bãi đi.

Dư luận Nam-kỳ

Người đời với đồng tiền

(*Tiếp theo*)

Không có tiền không sống được, mà không có tiền cũng không làm nên được việc gì cho hữu ích, nếu không phải là người quân-tử chính-nhân... Kia lập trường day trễ để sau này đào-tạo nên người có tư-cách về học-thuật, về nghiệp-nghệ, về thương-mại, về nông-phố, làm cho nước mạnh dân giàu, cho người trong xứ có trăm phương ngàn kế sanh-nhai ; trách khỏi cái vạ đói khổ thảm-hại đi, thời thật là có công to với xã-hội, nhưng nếu không có cái thế-lực kim-tiền giúp vào thời tay không chưa dễ gây thành, cái đó tưởng ai cũng biết.

Người ta vì tai trời nạn lửa, mình muốn phát biểu tấm lòng nhơn đức ra, nhưng nếu gặp những lúc « chó chực bữa cơm rơi nước mắt, chuột đòm ghé gạo rụng lòng nheo » thời cũng không làm sao phát-biểu ra được mà đời mình vì đó phải chịu tiếng lãnh-đạm với nhơn-loại, với đồng-bào, nhưng nỗi lòng hỗ dễ có ai ở trong lòng mà ra ?

Vì đồng bạc mà trong gia-đình mất hết-tuỵ, khiến cho càng-thường đảo-ngược đi, nhưng há lại không có nhờ đồng bạc mà trong gia-đình được đầm-ấm, được thuận-hòa ư ? Ta cứ xem ngay một cái thì-dụ thiên-cận này, thời đủ biết. Vương-ông ngày trước, phải tội phao-vu, những quân đầu trâu mặt ngựa kia, áo-áo như dám ruồi xanh, bắt ngày ông đi, buộc lại mà khảo kẹp. Cái mục-đích cũng không có gì cho lắm, chỉ muốn vơ-vét một số tiền hối-lộ đó thôi. Vì thế mà khẩu cấp đã nói ở đoạn cuối cùng điều thứ 2 và thứ 7 trong chỉ dụ này mà cứ chữa thuốc cho người Âu-tây ;

Những thầy thuốc và cô đỡ trái với các thể lệ trong luật đang thi hành về nghề chữa thuốc.

Điều thứ 14. — Các viên thầy thuốc và các cô đỡ trái với bản phận của nghề mình hoặc vì cớ lệnh quan trên thì có thể phải định hoãn tạm thời hay là phải cấm hẳn không được làm nghề chữa thuốc nữa. Cái nghị định chức hoặc cấm hẳn ấy sẽ do quan Toàn-quyền định, chiếu theo tờ tư của quan Tổng thanh-tra các sở Y-viện sau khi đã hỏi ý kiến một hội-đồng có :

Một quan chánh sở Y-chính bản hạt hay là quan chủ sự sở Y-tế làm chánh hội-đồng ; một viên đại biểu quan thầy thuốc bản xứ và một viên thầy thuốc bản xứ làm hội viên.

Ngoại những tội đã kể trên kia thì lại có thể trừng phạt theo như các thể lệ trong điều 25 luật ngày 30 Novembre 1892 là luật vẫn thi hành cho nghề làm thuốc bản xứ, trừ ra một đoạn cuối cùng mà thôi.

Điều thứ 15. — Các thể lệ trong chỉ dụ này không thi hành cho những người bản xứ không có bằng tốt nghiệp trường Thuốc Đông-pháp mà làm nghề bốc thuốc Nam thuốc Bắc theo như các thể lệ của quan Toàn-quyền sẽ định sau.

Điều thứ 16. — Đạo chỉ-dụ ngày 12 Août 1905 định về việc làm chữa thuốc theo cách bản xứ tại Nam-kỳ thì nay bãi đi.

Dư luận Nam-kỳ

Người đời với đồng tiền

(*Tiếp theo*)

Không có tiền không sống được, mà không có tiền cũng không làm nên được việc gì cho hữu ích, nếu không phải là người quân-tử chính-nhân... Kia lập trường day trễ để sau này đào-tạo nên người có tư-cách về học-thuật, về nghiệp-nghệ, về thương-mại, về nông-phố, làm cho nước mạnh dân giàu, cho người trong xứ có trăm phương ngàn kế sanh-nhai ; tránh khỏi cái vạ đói khổ thảm-hại đi, thời thật là có công to với xã-hội, nhưng nếu không có cái thế-lực kim-tiền giúp vào thời tay không chưa dễ gây thành, cái đó tưởng ai cũng biết.

Người ta vì tai trời nạn lửa, mình muốn phát biểu tấm lòng nhơn đức ra, nhưng nếu gặp những lúc « chó chực bữa cơm rơi nước mắt, chuột đòm ghé gạo rụng lòng nheo » thời cũng không làm sao phát-biểu ra được mà đời mình vì đó phải chịu tiếng lãnh-đạm với nhơn-loại, với đồng-bào, nhưng nỗi lòng hỗ dễ có ai ở trong lòng mà ra ?

Vì đồng bạc mà trong gia-đình mất hết-tuỵ, khiến cho càng-thường đảo-ngược đi, nhưng há lại không có nhờ đồng bạc mà trong gia-đình được đầm-ấm, được thuận-hòa ư ? Ta cứ xem ngay một cái thì-dụ thiên-cận này, thời đủ biết. Vương-ông ngày trước, phải tội phao-vu, những quân đầu trâu mặt ngựa kia, áo-áo như dám ruồi xanh, bắt ngay ông đi, buộc lại mà khảo kẹp. Cái mục-đích cũng không có gì cho lắm. chỉ muốn vơ-vét một số tiền hối-lộ đó thôi. Vì thế mà càng khẩu cấp đòi nói, thường qua một tháng, mà rồi tiền của tiên tan, cho đến lúc tấm thân vài dưới ấm đất vàng, chẳng còn chút tấm bạc gì trên thế. Tiếc thay !

(*Còn nữa*).

(A. H. B.) Q.

VIỆC HANOI

Giá bạc. - Kể từ ngày 28 Novembre này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 7 f. 20.

Quí thể quan Toàn-quyền Maurice Long. — Như lời bản báo đã đăng hôm qua quan quyền Toàn-quyền chiều 25 Novembre lúc ở Tourane sắp đáp tàu *Orénoque* đi Saigon đón quan Toàn-quyền Maurice Long thì được tin rằng ngài bị cơn sốt đỉ là bệnh ngài đã mắc phải từ ngày tháng tư vừa rồi, trước khi ngài ở Đông-pháp trở về qui quốc. Bởi vậy, ngài phải lên bến Colombo để tĩnh-dưỡng cho khỏi rồi mới trở về Đông-pháp.

Trước khi trở lui về Hanoi thì quan Baudoin tức khắc ở Tourane đã điện sang Colombo cho quan Toàn-quyền và Long phu-nhân để chúc ngài chóng được bình phục và tỏ cùng ngài tấm lòng cảm mến của hết thảy nhân dân.

Từ hôm ấy đến nay, đám đông cũng có giấy giới về phủ Toàn-quyền, tỏ lòng ngạc nhiên buồn rầu vì cái tin quí-thể quan Toàn-quyền Long bất an và đồng thanh chúc ngài chóng trở lại thuộc-địa.

Quan Baudoin lúc ở Tourane đã điện ngay cho quan Lãnh-sự Pháp lại Colombo để nhờ ngài năng điện cho biết tin tức của quan Toàn-quyền Long.

∴

Sáng hôm nay phủ Toàn-quyền có tiếp được một bức điện tín của quan chánh văn-phòng Chatel báo rằng qui thể quan Toàn-quyền Long đã được bớt nhiều.

Quan quyền Toàn-quyền và quan phó Toàn-quyền đã tới Hanoi. — Quan quyền Toàn-quyền và quan phó Toàn quyền đã đi xe ô-tô về tới Hanoi hồi 4 giờ chiều hôm qua.

Tuy ở phía giữa và phía nam Trung-kỳ có cơn bão lớn, khiến cho lúc qua đò rất khó khăn rất nguy hiểm mà nhờ có các quan Công-sứ sức trước cho nên cuộc hành trình của hai ngài đều được hoàn hảo

Hội-đồng chính phủ. — Hội đồng chính-phủ đến ngày 18 Décembre này hồi 4 giờ chiều sẽ họp tại phòng Khánh-hạ phủ Toàn-quyền Hanoi, có quan quyền Toàn-quyền Baudoin chủ tọa

Phàm các quan văn võ có chân trong Hội-đồng lẽ mà không ở tại Hanoi thì cũng coi như là đi phái bộ và sẽ được tiền phụ-cấp đổi chỗ, trừ ra các quan đã được khoản phụ cấp đồng niên rồi thì không kể.

Các ông hội viên Hội-đồng chính-phủ không phải là quan chức Nhà-nước mà nhà không ở Hanoi thì sẽ được giấy đi tàu đi xe của Nhà-nước cấp cho, nếu đi bằng cách vận tải riêng của mình thì Nhà nước sẽ hoàn lại.

Quan giáo-sư Sylvain Lévi — Quan giáo-sư Sylvain Lévi là một nhà học thuật trứ danh bên Pháp, dạy học tại Collège de France, và là phó hội-trưởng hội Institut Colonial vừa qua Ấn-độ đi đường bộ ở Saigon ra đến Hanoi chiều hôm chủ nhật. Quan giáo sư Sylvain Lévi giỏi tiếng Ấn-độ lắm. Ngài và phu nhân còn ở đây đến mồng 10 tháng sau rồi sẽ đi Nhật-bản.

Đấu-xảo Canh-nông. — Ngày 26 Novembre, quan Thống-sứ có thông tư cho các quan Đốc-lý, các quan cai-trị đầu tỉnh từ chu-tri sau này :

Hội-chợ Hanoi hoãn đến 17 Décembre mới mở và ngày 31 Décembre thì đóng cửa.

Còn ngày khai cuộc đấu-xảo Canh-nông và cái thời hạn cần nó thì không thay đổi gì cả.

Quan Thống-sứ đi kinh-lược. — Đến mai quan Thống-sứ Monguillot sẽ đi thăm dân-điền Chi-nê, ngài xơi cơm sáng tại đó và tối nghỉ tại phủ Nho-quan.

Hội-chợ Hanoi. — Có nhiều nhà công thương Tây Nam có hàng bày tại Hội-chợ mà nhà không ở Hanoi có tỏ ý với Hội-đồng Hội-chợ muốn tìm ngay tại Hội-chợ những người thân thuộc có thể nhận việc xếp đặt trong các biên mà những nhà ấy đã thuê tại trường Hội-chợ, Xếp đặt đây là xếp tạm bằng những vật liệu rất rẻ, hay là thuê hộ những tủ kính, bàn giấy, ghế ngồi, ván ván.

Lại có nhiều nhà Pháp-thương mượn Hội đồng tìm hộ cho những đàn bà, con gái, hay là con trai, hoặc người Pháp, hoặc người Lai, hoặc người Nam có giấy má chắc chắn, nhận việc bán hàng, trông nom, hoặc giữ sổ tính toán, ván vân, sốt trong kỳ Hội-chợ.

Vậy ai muốn hỏi han điều gì thì cứ đến hỏi tại phòng Hội-chợ (Commissariat de la Foire) ở ngay phòng Thương-mại Hanoi.

Các nhà có hàng bày tại Hội-chợ mà muốn nhờ phòng Hội-chợ những việc đã kể trên ấy thì nên báo ngay cho phòng ấy biết.

Đường mắc nghẽn. — Quan chánh Kỹ-sư đường xe-lửa phía nam có điện rằng vì nước lụt mà đồ mất một cái cầu sắt dài 15 thước ở chỗ kilômètre 382 + 450, các hành khách phải thay tàu thì đã có xe lửa trông nom. Các đồ hành lý từ 30 cân trở xuống thì các ga mới nhận.

Thơ hạn — Hoạ hai bài thơ của cô Phạm-thị-Lan đăng số báo 1703 ngày 21 Novembre 1922 :

« Nên nỗi vì đâu » khéo mỏi manh,
« Vô tâm » xui bỗng hóa đa tình.
« ... Phiên lưu cười tớ « Tê-tê-Mặc »,
« .. Lập chí » khen người « Nữ-học-sinh ».
« Nhiệt náo buổi chiều » vui mặc kệ,
« Phong lưu nghiệt bải » ngán thay mình.
« Hai mươi năm » lẻ giá chưa tới,
Dưới mái « Tây-sương » vẫn nặng tình.

Thị-Nham.

Nhà Học-chính Trung kỳ. — Nay đặt tại nha Học-chính Sơ-đẳng Trung-kỳ một chức chủ-sự Annam ở phòng Thư-ký.

Nghỉ hộ sản. — Mme Ng-thị-Giự, trợ giáo thực thụ hạng tám, tại trường Nữ-học phố Hàm-long, được phép nghỉ hộ sản 3 tháng, lĩnh cả lương.

Mme Ng-thị-Khang, trợ giáo thực-thụ hạng tám, tại trường Nữ-học Hải-dương, được phép nghỉ hộ sản hai tháng, lĩnh cả lương.

Tòa Thượng-thẩm. — *Cũng vì cờ bạc.* — Tên Vũ-văn-Đào tức Cát đan dây với một người con gái, nói đối là chưa có vợ, rồi sum họp cùng nhau. Được ít lâu thì vỡ chuyện ra rằng tên ấy đã có vợ rồi. Tuy đã bị từa như thế, nhưng người vợ vẫn dốc một lòng làm ăn nuôi nấng từ tế, chứ không dám trái đạo. Tên Cát đã không có nghề nghiệp gì, chỉ ăn no rồi lại đánh bạc. Khi người vợ đã khánh kiệt, chỉ còn một đôi hoa tai vàng, tên ấy cũng bắt đem cầm nốt để lấy tiền đánh bạc. Người vợ thấy tình cảnh khổ sở như thế không thể nào sum họp bách niên giai lão được, liền trốn về nhà mẹ đẻ. Tên ấy lại theo về đánh người vợ cùng cả mẹ vợ bị thương rồi đục hòm ra lấy đồ đạc. Hồi thì tên Cát nhận rằng vì vợ phải lòng trai nên ghen có đánh một vài cái ; song không có gì làm bằng là người vợ bỏ. Tòa án Trùng-trị Hanoi phạt tên Vũ-văn-Đào 15 ngày tù và 25 quan về tội đánh vợ và mẹ vợ. Tòa Thượng-thẩm giảm tội tù xuống 8 ngày và y tiền phạt.

Việc đánh người lái đò ở Bắc-giang. — Việc M. C. làm ở sở Thương-chính phải tòa án Trùng-trị Hanoi phạt 16 quan và 5 đồng bồi-thường về việc đánh người lái đò ngang tên là Nguyễn-văn-Chuyên ở đồn điền M. Bonnafont, thuộc tỉnh Bắc-giang (việc này bản-quán đã đăng trên báo độ trước rồi), tòa Thượng-thẩm đã hỏi sáng hôm nay rồi lại hoãn lại để nghị án.

Còn nhiều việc nữa chiều hôm nay đang xét

(*Xem trang thứ ba : cột thứ hai*)

THÀNH-PHỐ HANOI

Bán đấu giá công-thổ

Nay bá-cáo cho công chúng biết rằng đến ngày 19 Décembre 1922 hồi 9 giờ tại phòng Hội-đồng tòa Đốc-lý sẽ bán 46 lô đất công thổ.

Điều lệ và cái bản-đồ về việc đấu giá ấy để tại tòa Đốc-lý (phòng công-văn) ngày nào xem cũng được từ 8 giờ đến 11 giờ và từ 14 đến 17 giờ trừ chủ nhật và các ngày lễ không kể.

Hanoi, ngày 28 Décembre 1922

Quan Cai-trị lĩnh chức
Đốc-lý Thành-phố Hanoi,
MOURROUX

2046

№ 110 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử.-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS
Dịch-giả : PHẠM-BÌ-CẦN

(*Tiếp theo*)

— Thế thì bẩm dân ?...

— Tâu Bệ-hạ, hẳn ở kia. Chờ tại ngoài cửa. Bệ-hạ có ưng cho hầu vào chăng ?

Vua Lô-ý chạy ra mở lấy cửa, thì thấy Côn-bé đang đứng đợi ở ngoài hiên.

Thấy cái pha-trượng bận toàn đồ thám ấy, thì nhà vua bỗng rằng mình.

Côn-bé cái chào một cách rất cung kính, rồi bước hai bước tới gần nhà vua.

Thiếu-đế vẫy Côn bé vào phòng.

Côn-bé vào, vua Lô-ý cho bà Bảo mẫu lui ra, bà Bảo-mẫu vừa ra vừa khép cửa.

Côn-bé thu hình đứng bên cửa.

Nhà vua đang bối rối về cái sự may gặp của mình, không thể che đạy hết được, liền phán rằng :

— Nhà ngươi có việc gì đến tâu trẫm thế ?

— Muôn tâu Bệ hạ, giáo-chủ người đã quá vãng đi rồi, có gửi ngu-thần đến vĩnh-quyết cùng Bệ-hạ.

Nhà vua ngẫm nghĩ hồi lâu. Trong khi ấy nhà vua chú-ý nhìn Côn-bé ; chắc rằng trong trí nhà vua đã sực nhớ đến cái câu dị-ngôn của giáo-chủ Nhà vua bèn hỏi rằng :

— Nhà ngươi là Côn bé đó phải không ?

— Tâu Bệ-hạ, phải.

— Cứ như lời giáo-chủ đã tâu với Trẫm, thì ra nhà ngươi là một người thế-hệ trung-thành của giáo-chủ có phải không ?

— Muôn tâu lệnh Thánh ; có vậy.

— Có phải nhà ngươi là người đã thụ-thác ít nhiều việc bí-mật của giáo-chủ đó không ?

— Bẩm hết thảy mọi việc.

— Những bạn bè càng những bộ hạ của quan cố-thế-tướng đều là những người của trẫm thân yêu, trẫm sẽ lưu tâm cho nhà người được bổ vào nội-các.

Côn-bé cái đầu.

— Trẫm nghe như nhà ngươi làm về việc bộ có phải không !

— Muôn tâu Bệ-hạ, Có thế.

— Mà giáo-chủ dùng người vào việc lý tài, có phải không ?

— Tâu Thánh-thượng, ngu-thần được cái hân hạnh ấy.

— Riêng đối với Hoàng-gia, xưa nay người chưa từng đã làm được việc chi cả. Nghe như vậy, có phải không ?

— Xin Thánh-hoàng đại xá cho. Chính ngu-thần đây đã được cái hạnh phúc đối cho giáo-chủ cái ý-kiến lý tài, nó đề vào trong công-quĩ của Thánh-hoàng mỗi năm ba mươi vạn phật lăng đó.

Vua Lô-ý thộp tế bồi :

— Việc chi là việc lý-tài ?

— Những tỉnh cần y thị về có đeo những đường ren bằng bạc ở hai bên lan can áo. Thánh-hoàng cũng biết đấy chứ ?

— Sao lại không !

— Vậy thì, muôn tâu Thánh-thượng chính kẻ thần-bộ này nghĩ ra cách lấy những đường ren bằng bạc giả mà thay vào đấy ; trông có ai biết rằng giả đâu. Mà lợi ra được mười vạn ô-sou có thể mỗi được một cơ quân trong ba tháng, hay là mua được một vạn khẩu súng tốt, hay là sắm được một cái chiến-hạm có mười khẩu đại bác, sẵn sàng để xuất dương.

Vua Lô-ý càng chú ý xem xét Côn-bé hơn nữa, mà nói rằng :

— Thực thế. Đó quả là một việc khéo đặt gần và vai đấy. Và lại những bậc công hầu mới đeo ren chỉ linh tráng mà cũng đeo ren thì khó coi lắm.

Côn-bé nói :

— Bước Thánh thượng chuẩn cho, ngu thần lấy làm sung sướng.

Nhà vua hỏi :

— Nhà ngươi giúp việc giáo-chủ, công việc chỉ có thế mà thôi à ?

— Ấy chính thần hạ đây đã được Đức ông giáo-chủ ngài cử đi kiểm-sát các sổ sách của quan Hộ-bộ đấy. Tâu Bệ-hạ.

Bấy giờ nhà vua đang sắp sửa đuổi Côn-bé ra, nghe thấy cái câu ấy thì dừng ngay lại mà rằng :

— Á ! à ! Thế ra giáo-chủ cử nhà ngươi đi điều-tra Pháo kê đấy, vậy chú công việc ra làm sao ?

Muôn tâu Bệ-hạ. Công cơ khiếm khuyết ; nhưng chẳng hay Bệ-hạ có động phép cho chăng . . .

— Cho phép nhà ngươi cứ nói.

Ngu-thần phải trần tấu để Bệ-hạ biết đã.

— Bất tất phải thế. Nhà ngươi đã điều tra các sổ sách, vậy thì thánh số bao nhiêu, nhà ngươi nói cho trẫm hay.

— Điều đó thì rất dễ, tâu Thánh-thượng, rồng không bết thấy, tiền bạc chẳng thấy ở đâu.

— Nhà ngươi công-kích cái phận sự của Pháo-kê thậm-tệ thế, nhà ngươi cũng nên giữ mình đấy, Tuy vậy nghe nói Pháo-kê cũng là người giỏi đấy.

Côn bé trước còn đỏ mặt, rồi sau lại tái người đi, vì Côn-bé biết mình rằng từ lúc nào đã, là phải vào chợi nhan với con người vừa chết xuýt xoát với con người vừa chết đấy.

Côn-bé cái đầu mà tâu rằng :

— Vâng. Tâu Thánh-thượng. Một người đại tài.

— Cho dẫu Pháo-kê là người tài giỏi nữa. Nhưng mà tài giỏi ở đâu không biết. Tiền thiếu đây, thì lỗi ở ai cái đã ?

— Muôn tâu Thánh-hoàng ! Ngu-thần không dám bắt lỗi ai, chỉ xin tra xét mà thôi.

— Được. Nhà ngươi cứ tính toán đi, rồi trình đây cho trẫm biết. Nhà ngươi nói thiếu tiền phải không ? Thiếu tiền thì qua lon đi cũng xong. Món nợ đớp món kia thì rồi đâu lại vào đấy.

— Tâu Bệ-hạ. Không được.

— Năm nay thì có lẽ không được đấy. Trẫm đã hiểu vậy. Nhưng mà sang năm kì mà ?

— Tâu Bệ-hạ. Năm sau thì cũng lại ăn trại như năm trước.

— Nhưng mà năm sau nữa thì sao ?

— Cũng như năm sau.

— Côn-bé ! Nhà ngươi nói vậy là nghĩa làm sao ?

— Ngu-thần tâu rằng đã có mấu trước đi mất bốn năm rồi.

— Thế thì đi vay vậy.

— Tâu Thánh-thượng, vay đã ba bận rồi.

— Pháo ra mấy cuộc lạc-quyên, để cho chúng phải bỏ của ra, và sẽ thu tiền thuế liền mà nộp.

— Không thể được. Tâu Bệ-hạ. Vì đã bày ra hết cuộc lạc-quyên nọ đến cuộc lạc quyên kia rồi, mà tiền thì chỉ là tiền toi cả, bởi vậy cho nên bây giờ có quyên được phẩm hàm nữa, họ cũng chẳng chịu bỏ tiền ra. Phẩm thứ hai nữa là vì cứ mỗi cái khoản-nước, chịu ba quan Hộ-bộ ngài lại giảm giá đi một phần, hóa cho nên dân sự thì vẫn bị lăng áp đấy mà Thánh-hoàng thì không được ích chi.

— Côn-bé. Khanh khá tâu rõ lại điều đó cho trẫm biết.

— Tâu Thánh-thượng. Điều chi ?

— Thế thì, Thì dụ như, ngày nay giáo chủ đã mất đi rồi, trẫm đây đã giáo chính vì thiên-tử rồi. Phỏng như trẫm muốn có tiền thì có được không ?

— Thánh-hoàng không có.

(*Còn tiếp*)

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM
福金寶南
BIJOUTERIE - ORFÈVRERIE
NAM-BẢO
Hanoi 16, Rue de la soie, 16 Hanoi

CHẾ-TẠO : — Vòng, xuyến, hạt, nhẫn, giấy đeo đồng hồ, giấy truyền, dây, gấy, cắm ô, tới bọc, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lào, vẻ điểm, v. v.., bằng vàng đúng tuổi đúng nặng và kiểu học nhất. Có nhiều thợ khéo để làm hàng hầu cấp qui khách đặt tối-riêng.

BÁN : — Vàng diệp Vĩnh thịnh-long, mặt đá thực (đủ các mặt), ngoc-thạch, giấy đeo thẻ-ngà, giấy kim-khánh, giấy kim tiền, đồng-hồ quả quít và bạc và vỏ bền, v. v.

Buôn bán chắc chắn, cốt lấy sự tin cẩn làm gốc. 2.42

Cuộc HỘI-CHỢ Hanoi xem ra thực là một cơ-hội rất phát đạt cho đường thương-mại và đường kỹ-nghệ nước nhà.

Từ 17 đến 31 Décembre 1922.

3072

Hỏi kẻ phải đau

Ruy hèi các người Nam Việt phải đau ngực, phải nghẹ ánh, phải đau khi quản mà đã chữa theo không phải đường, hoặc là đã không chữa nhất nào cả, nay hỏi chẳng người phải đau khi quản đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi : nay hỏi các người phải chẳng ho, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã báo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nguyên tiu. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nên có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 10 năm nữa giống Nam-Việt tiêu diệt mất, vì người đi bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nên các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì nhớ bệnh đi mới được.

Vậy xin viết thư cho hiệu Rho-ché MONTÈS số 84 Paul-Bert Hanoi mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 3 bạc. Sang và nhẫn uống thì ho cơn, thì nông một thìa cafe, uống một lọ, thì thấy khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ. . . . 0$90

Vin Tonique Tonkinois

Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, rất có ích cho đàn bà ở cữ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật trơn, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (blonde) và thứ mùi nâu (brune).

Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu Montès bán, quý-khách nên nhớ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh ho rất thần hiệu (SIROP N)
Một chai. . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết Pilules Pinck »
Một lọ. . . . 4f.45
Bộ 6 $65 đến 9 $70
Sáu lọ. . . . 24 f. 50
Bộ 3 $60 đến 3 $70

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HEMOGLOBINE MONTÈS
Thuốc (mâu-bổ bổ huyết)
Mỗi chai phần tư lít. 1$00
Một lít. . . . 3 50

MORRHUOL CHAPOTEAUT
Simple et crémeux. Dầu cá viên hạng bổ tỷ và hạng chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE
Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì chết.
Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vớ số người ai cũng biết tiếng.
Giá bán mỗi viên một hào
Cách dùng : cách 3 giờ dùng hà uống một viên rồi uống nước rất nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đến thì ở trong 24 giờ là khỏi.
Bào chế MONTÈS, 84, phố Paul-Bert, Hanoi

Việc bán đất đấu giá hoãn lại. — Những khu đất của Nhà-nước bán cho công-chúng đề làm nhà ở khu đất gần thành, đáng lẽ đến ngày 30 Novembre này thì đấu giá, nhưng nay lại có tin hoãn lại. Ngày nào bán đấu giá thì sẽ lại đăng báo sau.

Ngạch giáo học bậc thành-chung. — MM. Ng-can-Mộng, Phan-đình-Hoan, Ng-quang-Xương, Vũ-quang-Hiệt và Nguyễn-đăng-Quy, giáo học tập sự bậc thành-chung, từng sự tại Bắc-kỳ thi nay được thăng giáo học hạng tư kể từ ngày 27 Novembre 1922.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi xin có lời cảm ơn và đa tạ các quan, các cụ, các ông và các bà cùng các thân-bằng, cố-hữu đã tỏ tình thân-ái mà đến thăm nom, gửi thư chia buồn, cho đồ phúng viếng cùng đi đưa đám nội-nhân tôi là :

Mme BÙI-VĂN-HỒE
(née Nguyễn-thị-Khanh)

cất đám ngày 25 Novembre 1922.

Trong khi tang-gia bối rối, có điều gì sơ suất, xin các ngài bỏ quá đi cho.

Quan-phủ : Bùi-văn-Hồe
Đồng gia-quyến bái tạ

Giúp trường Thể-dục. — Cấp mỗ môn tiền là 50p. để giúp cho trường Thể-dục Hanoi.

Cuộc lạc quyên Âu trí viên. — M. Lê-v-Nuôi, quan huyện huyện ở Vĩnh-long 140 p ; Madame et M. Trần-thiên-Kim, trí phủ ở Mỹ tho 50 p ; M. Nguyễn-huy-Tường, án-sát tỉnh Hải-dương 20 p ; Bà tuần Chế, quan-án 10p ; Bà thương Phạm-hoàng-Lâm, 10 p ; Bà án Sơn, phủ hàng Đào 5 p ; M Dương-tự-Nhu, trí phủ Mỹ-đức cũng một phiếu quốc-trái Đông-pháp 50 số 112, 466.

Bà Vạn-toàng, 21 phố hàng Đào cũng 50 cái áo trẻ con (đã đăng báo ngày 18 Novembre).

Việt-Nam Thanh-niên-hội. — Chủ nhật mới rồi, hội V. N. T. N. đã đi xem sở Vô-tuyến-điện. Có đến 70 người thiếu-niên dự cuộc hôm ấy. Ông trưởng-hội Philippe Tài, là giáo-sư dạy cách-trí, hóa-học ở Lycée đã giảng đại yếu trước về Hội-quán một cách rất rõ ràng về nguyên-lý máy vô-tuyến-điện và các cách đánh tin, nhận tin đang dùng ngày nay. Bài giảng này những hội-viên có mặt hôm ấy đã nghe chú ý, nên lúc xuống xem nhà máy có hỏi lịch nhiều lắm.

Đi chơi hôm ấy thật là thú vị, vì nhờ có quan đốc sở Vô-tuyến-điện là M. Bordier tiếp dẫn rất tử tế. Ngài đã sai người mở các máy chạy cho xem và giảng cho nghe rất minh bạch cái cốt yếu và cách hành-vận của các thứ máy ấy.

Quan đốc hội V. N. T. N. đã thay lời cho thiếu-niên cảm ơn lòng tốt của M. Bordier, và lại dặn bảo thiếu-niên thêm nữa rằng : Phải cố sức khuynh hướng về đường kỹ-nghệ như là đường thương-mại, canh-nông, mà ước ao rằng cuộc đi xem hôm nay sẽ khai-đạo được tâm trí cho thiếu-niên ta về con đường ấy.

Buổi chiều hôm ấy, ở Hội-quán có họp Đại-hội-đồng xem xét các công việc hội. Rồi sau này lại mở một kỳ Đại-hội-đồng nữa, sẽ có cáo thỉnh về việc ấy.

V. N. T. N. H. lai cảo.

Thăng bổ. — Mesle Ng-thị-Trà, cô bằng Sơ-học Pháp-Việt, bổ vào dạy trường Nữ-học Hàm-long, trong khi Mme Ng-thị-Giự nghỉ hộ sản.

M. Nguyễn-đình-Vang, cô bằng Sơ-học Pháp - Việt, trợ-giáo phụ biện ở trường Sơ-đẳng Quảng-nạp, huyện Thụy-anh (Thái-bình), được thăng trợ-giáo tập sự kể từ ngày 1er Janvier 1923.

M. Trần-đức-Sinh, cô bằng Sơ-học Pháp-Việt, trợ-giáo phụ-biện trường Sơ-đẳng Nghi-dương, phủ Kiến-thụy (Kiến-an), được thăng trợ giáo tập sự, kể từ ngày 1er Janvier 1923.

M. Đỗ-đa-Cấp, cô bằng Sơ-học Pháp-Việt, trợ-giáo phụ-biện trường Sơ-đẳng Yên-lạc, phủ Khoái châu (Hưng-yên), được thăng trợ-giáo tập sự.

M. Trần-văn-Chức cô bằng Sơ-học Pháp-Việt, trợ-giáo phụ-biện trường Sơ-đẳng Lạc-đạo, huyện Văn-lâm (Hưng yên), được thăng trợ-giáo tập sự kể từ ngày 1er Décembre 1922.

M. Lương-quế-Phát, cô bằng Sơ-học Pháp-Việt, được bổ trợ giáo tập-sự.

Từ định. — M. Ng-Hiền, học trò trường Sư-phạm Hà-nội được từ định **Bởi tiền học phí.** — Các học-sinh trường Kỹ-nghệ Haiphong có tên đăng dây đến bị trượt và cha mẹ phải bồi lại tiền học phí như sau này :

Ng-v-Đức, con Ng-v Chung, quán làng Hoàng-thạch (Sơn-tây) phải bồi lại 111 p. 16.

Trần-trọng-Tứ, con Ng-thị-Phúc, ở phố Lạc-sơn (Sơn-tây) phải bồi lại 61p.

Hoàng v-Thanh, con Hoàng-văn Phúc, nhà số 37, phố Mỹ-hộ (Sơn-tây), phải bồi 54 p.

Đoàn-Phúc, con Đoàn-Thục, ở nhà M. Huệ, xo-ve giây thép ở ga Hànội, phải bồi 54.

Ngạch ký-lục. — M. Tương-huy-Phác ký lục thực thụ hạng tư tỉnh Hải-dương được nghỉ dưỡng bệnh 3 tháng, không đầu cả lương, hai tháng sau nửa lương)

M. Ngô-vi-Khôi, ký lục thực thụ hạng tư ở đạo quan binh thứ ba, nay về thay trong khi M. Phác nghỉ.

Ngạch Kiểm-lâm. — Ng-ngọc-Trân, lính kiểm-lâm hạng ba, được tử dịch.

M. Võ-văn-Tử, lính kiểm-lâm hạng nhì ở Tiên-yên, được nghỉ 30 ngày.

Ngạch thư ký. — M. Linh-quang-Vong, thư ký hạng tư ở tòa Sứ Cao-bằng được nghỉ 29 ngày.

Tiền trợ cấp. — Gấp 50 p. cứu trợ cho M. Quản-văn-Hai, lý trưởng làng Giai-lạc, tổng Nam-quang, châu Bảo-lạc (Hà-giang).

Bán một cái auto « Mobilette » thật tốt, giá 6.000 francs. Xin lại xem tại garage Aviat, Hanoi.

3351

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tàu Paul Lecat. — Tàu Paul Lecat chừng ngày 8 Décembre này tới bến ta.

Cái nạn ô-tô. — Sáng chủ-nhật, hồi 10 giờ, có một chiếc xe ô-tô lớn của sở Tàu bay ở trong vườn lính tây vừa lĩnh ra ngõi, lại chết nhiều hòm to tướng, khi qua đường Beaumont trước cửa nhà hát, xe lái khi mau cho nên một cái bánh xe rơi đụng gẫy chân cây đèn điện ở đó, cây đèn ấy gẫy chân khi đổ xuống đất lại gẫy làm đôi nữa. Người ngồi xe cũng bị ngã lộng chộng và xây xát ít nhiều. Lúc bấy giờ có một người qua đường bị hòm rơi phải cũng bị thương thì những người ngồi xe đã đưa ngay vào nhà thương.

Trên gác ngã xuống. — Cũng sáng hôm chủ-nhật, một đứa con gái Khách là An-Tchoi lên 9 tuổi, nhà ở đường Canton, đang chơi ở trên gác bị ngã xuống đất, bị rập xương và xây xát cả mình mẩy, đem vào nhà thương chữa may ra thì không việc gì.

Một người Mỹ đào binh. — Sĩ-Mật thám vừa tìm được một người Tây thanh niên đa đỏ, ẩn trong một cái thuyền ở sau nhà máy Xi-măng. Người ta ngờ cho người ấy là một người Đức đi lính Lê dương ở Bắc-cửu trốn đi mất, người ấy không hiểu một tiếng Pháp nào. Khi đem đến sở Mật-thám hắn nghe thấy người ta nói tên Boche (Bốc-thì) thì hắn tên bằng tiếng Anh rằng : « bởi lại là lính đào binh, chứ không phải là Bốc-thì » Hỏi ra thì hắn là người Mỹ, tên là William Winstead, mới 20 tuổi, có tòng chinh ở Pháp trong thời trận chiến, đã lẫy vợ được một con gái mà bỏ trại lính Lạng-sơn trốn mất. Nay mai sẽ phải giải lên đó.

(Dịch ở Courrier d'Haiphong)

HẢI-DƯƠNG

Ô-tô đổ — Chiều chủ-nhật cái ô-tô của quan Sứ Quảng-yên mà chỉ có người chauffeur ngồi ở Hanoi cưỡng khi qua Haidương được bốn kilomètres thì bị đổ xe hỏng ít nhiều, người « chauffeur » cũng bị thương xoàng.

(Xem trang thứ tư)

茂 MAO-SENG 盛
57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi
MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 34 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá công hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 HẬU-THỊNH kính cáo.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payments en timbres postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bán-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bán-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bán-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

HÀNG VỪA MỚI, VỪA TỐT GIÁ LẠI RẺ

Mới các ngài quá bộ lại hiệu Ông H. VALLÉE
37, Rue Paul-Bert (Phố Tràng Tiền)
HANOI

Ở đây có áo thâm và áo huyền (serge pure laine) thật tốt, khổ rộng, may quần áo tây rất vừa và áo dài tu cũng rất đẹp.

Giá: 17f.50, 22f.00 và 28f.50 một thước

Ở XA NÊN VIẾT THƠ HỎI MẪU

3359

NHÀ-ĐỂ MỚI
70, Phố Hàng-Bông, Hanoi

Nhà Đẻ quan Docteur PAUCOT có 60 buồng, sạch sẽ, tinh mạo, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ô-tô, có người hầu bà nước nôi, giặt-giũ, và phát áo lợt lòng, sữa, chai nước vông, cồi, và cỏ tỉ, cỏ xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages-femmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đẻ hàng Đồng để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tối ngày nào cũng lên thăm bắt mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bảo huyết, tiền sản, huyết bạch, kiểm hoi, muốn chữa đỡ vào chữa cũng được (năm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức.

Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 6$00
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 10.00
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 15.00
Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. 20.00

Ra vào tự do

2557

ĐỨC-LONG
56 nhà 90, phố Mã-mây Hanoi (Tonkin)

Hiệu tôi có bán đủ các thứ bao, bao gai, bao cói, đay, gai tây, dây đay ta, cùng các thứ dầu ta, các thứ hạt làm dầu, các thứ khô dầu để nuôi súc vật và bón cây, bón ruộng, cùng là đủ các đồ sắt làm xe bò cuốc, xẻng, búa, rìu và các thứ sơn-tây, các thứ đanh, vân vân.

Xin qui-khách chiếu cố cho, hiệu tôi xin tính giá phải chăng không đám ăn lãi nhiều.

ĐỨC-LONG-HIỆU
chủ bạch.

2058

Các nhà mua điện nên biết

Công-ty Điện-khí Đông-pháp có lời để các nhà mua điện biết rằng dùng các cơ-khí tiêu thụ nhiều điện thì hay xảy ra những sự hại cho các máy đèn-hồ (compteur). Vậy nếu máy đèn-hồ sức yếu, thì khi dùng cơ-khí tiêu nhiều điện, phải báo cho công-ty Điện-khí biết, để công-ty đổi đèn-hồ mới được, vì đèn hồ sức yếu ra hư hỏng phải chữa, thì nhà mua điện phải chịu tiền.

Công-ty lại nhắc lại để các nhà mua điện ở Hà-nội biết rằng luồng điện 250 volts thì không dùng cơ-khí tiêu thụ hơn 6 ampères (1.500 Watts) được. Muốn dùng cơ-khí ấy thì phải lấy điện 500 volts (Hà-nội).

Có điều gì không rõ, thì đến hỏi tại nhà Máy. Giây nói số 66 và 338.

XIN XEM CHO KỸ

Phàm những các qui-khách xem bộ thấy có đăng các-hạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thúc khác, sau nhỏ mà làm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài tử rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 84, Hanoi. »

Nay kính.
Ed. MONTÈS,
64, Rue Paul Bert, Hanoi.

CÁC CUỘC ĐI XEM

新 SÂN-NHIÊN 榮

Tối thứ ba :
TỪ LINH
Thâm nhất hồi nàng Quỳnh-Châu bị oan ẩm con trèo non lặn suối để liều mình.

Tối thứ tư :
LÃO KÝ ĐẤU THUYỀN
Kiếp tiên đàng đọa mới hầu nên tiên
Nàng Thái-Hoa là tiên-nữ bị đày, trải bao hoạn nạn, lúc gia một gi y đầu phật.

Tối thứ năm :
TẠP KỊCH TRÍCH DIỄN
1· QUAN-ÂM THỊ-KÍNH
2· HẠNH-NGUYÊN CÔNG-HỒ
3· KIM, VÂN, KIỀU

Chủ nhật 3 Décembre 1922
Diễn tích :
« Nàng dâu hiền »

CINÉMA PALACE
(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 22 đến thứ ba 28 Novembre 1922

Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 6 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH
Ở DƯỚI BỂ
Phim cảnh tối đẹp mà rất hay

BI-KỊCH TẠI EAUX-MORTES
Đại bi-kịch kịch chia làm 6 đoạn
Hồi thứ 1, 2, 3 và 4

Nghỉ

HỒI THỨ NĂM TỊCH :
BI-KỊCH TẠI EAUX-MORTES

«CON PHƯỢNG MÁI CON»
Hồi thứ XI

SẮP CHỚP : Một phim ảnh đại-nghĩ-thuật Pháp nhan-đề là :
UN CŒUR MAGNIFIQUE
Bi-kịch chia làm hai thiên của soạn giả Séverin-Mars.

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

Cuộc lạc-quyên Âu-trí-viên

Hỡi đồng-bào ! Đàn con Âu-trí là đàn con caung một họ nhà Hồng, tức là đàn con chung trong xã-hội. Ôi ! đàn con Âu-trí kia, mà được mạnh mẽ sáng khôn, hạnh-phúc ấy cũng là hạnh-phúc chung trong xã-hội ; đồng-bào ta, ai là chẳng sẵn lòng từ-ái, giúp của, giúp công, mong tạo phúc cho cuộc Âu-trí-viên. Nay hội Khai-trí-tiến-đức mở ra một cuộc lạc-quyên suốt cả trong nước là một cuộc vĩnh-viễn mãi về sau. Kể bắt đầu từ tháng chín tây này trở đi, qui-ông qui-bà, hằng-tâm hằng-sản, có lòng thương đến đàn Âu-trí ở chốn thôn-quê, kẻ ít người nhiều, ai muốn giúp vào việc công-đức này, kể trước người sau, lúc nào cũng được.

Hỡi đồng-bào ! ai là người nhờ hạnh-phúc mà được trúng số, nhờ hồng-ân mà được phát-tài, cũng nên nghĩ thương đến nỗi giống nước nhà, sẻ chút hạnh-phúc riêng của mình mà lạc-quyên cho cuộc tế-độ chung trong nước.

Hỡi các bà ! làm phúc nào bằng việc làm phúc này, xưa nay các bà vẫn sẵn lòng từ-bi phúc-đức, nay các bà hà lại chẳng lạc-quyên ít nhiều để lạc-phúc cho lũ con trẻ trong Âu-trí-viên hay sao ? các bà mở lòng công-đức thực là phúc-đẳng hà-sa !

Hỡi các ông ! giàu có dư tiền dư của, hà lại chẳng nghĩ thương đến nòi giống mà giúp đỡ cho ư ? các ông lạc-quyên Âu-trí-viên tức là để phúc lại mai sau cho con-cháu.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên đa-thiểu thế nào, xin cứ gởi về cho ông Tổng-thủ-quỹ hội Khai-trí-tiến-đức là ông Lê-Văn-Phúc, Đông-kinh ấn-quán, số 82 phố hàng Gai, Hà-nội.

Chư ông chư bà có lòng lạc-quyên số tiền bao nhiêu càng là phương danh qui-tính sẽ theo thứ-tự đăng lên *Nam-Phong* tạp-chí ; *Nam-Phong* lại đăng rõ cả số tiền ấy đem cấp cho những Âu-trí-viên làng nào. Như thế thì *Nam-Phong* tạp-chí lấy thành ra một cái biểu chỉ-thu cho Âu-trí-viên, để cho mười mẫu đều công, mười tay đều trỏ, những tiền làm phúc, không sai-suyễn đi đâu chút nào.

Cuộc lạc-quyên này, ngài nào lạc-quyên bằng tiền-bạc hoặc bằng trái-phiếu Đại-Pháp về Đông-Pháp, bản- hội đều nhận cả.

Hội Khai-trí-tiến-đức định rằng các báo-mẫu phải dạy trẻ con đọc những bài ca và thơ mà hội sẽ đặt để ca-tụng công đức các nhà từ-thiện đã giúp vào công cuộc Âu-trí-viên.

Hội sẽ nhân tiết Trung-Thu mà đặt một tiệc kỷ-niệm các công đức ấy. Những trẻ-con ở Âu-trí-viên đọc các bài ca-tụng ấy thì công đức các bậc ân-nhân lẫn thấu đến qui-thần.

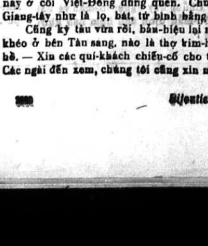
Vậy các ông các bà nên quyên tiền giúp vào Âu-trí-viên để được hưởng phúc.

Trẻ con bên Giáo cũng sẽ được phép Nhà-chung cho cầu-nguyện các nhà từ-thiện theo đạo Thiên-chúa.

KHAI-TRÍ-TIẾN-ĐỨC

華 PAO-VA 寶
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號八廿牌門街蒲行內河京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là để chiều khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc trước sau, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân-châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thức rất qui, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Viễn-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tử bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tàu vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giám ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA
Boutier, n° 28, Rue des Paniers, Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC KINH-ĐÔ

Ăn thịt chó dại. — Cách vài hôm nay, ở làng Thọ-lộc gần nơi Đập-đá có nhà lão nuôi con chó để tự nhiên mà hóa dại. Khi nó hóa dại thời đã bị người ta đánh chết liền và không cần phải ai cả.

Con chó chết ấy khi đã giết xong, thời người chủ nhà định đem đi chôn, nhưng vừa phải bận việc gì lại phải đi khỏi, khi đi ra lại cũng dặn người nhà đem nó đi chôn.

Một hồi lâu người nhà chưa chôn con chó, để nó nằm giữa sân thời lắm kẻ nghe nói mà đến xem, nên đứng quanh nó thường có năm bảy người. Vì thế có một ông lão ở đâu không hiết đi ngang qua đó thấy thế cũng vào xem, trông tí ấy con chó mới hóa điên hãy còn có thịt, chưa gầy lắm như các con chó dại khác, thời bảo nhà chủ rằng cho tôi con chó ấy đem về ăn thịt, nhà chủ bảo nó hóa dại không cho. Ông lão hỏi hóa dại sao lại xem bẻo mặt như thế, đốt xin cho được, mà cố ý biện bác rằng không phải dại rồi lại nói dẫu có phải chó dại mà ăn thịt cũng không can gì, miệng kêu nhỏ tay xách con chó ra đi một cách tự nhiên lắm. Lúc bấy giờ những người xem ở đó cũng nọ ai nói nãng gì là ăn thịt chó dại là có bệ và người nhà có con chó thấy lão kia xách còn chó đi rồi nghỉ cũng không ai đến trách, sự dại mặc ai, vẫn cũng không có người chủ nhà ở đó, chẳng qua là một lũ đần bà con nít biết gì mà cấm đoán.

Thế thời con chó ấy đã có người chôn vào bụng rồi, mà chưa biết chôn vào bụng một ông lão ấy hay là còn đến mấy người nữa ? Mà chẳng hay về sau sẽ phát hiện ra cái bệnh chứng gì nguy hiểm đến dân ?

Thật chó đã dại mà người cũng chẳng khôn, nếu ăn thịt chó dại chắc là người ấu phải thụ hại nên quan tâm lắm thay.

NHÀ TẮM VỆ SINH

45, Rue du Lac, Hanoi

(Phố Bờ-hồ, số nhà 45)

2099

MÙA MƯA

Ở hiệu Quảng-Hưng-Long

Số 79, Phố Hàng Bồ, Hanoi

MỚI VỀ :

Áo toi đi mưa

(Pardessus en laine imperméable)

và các thứ

Mũ, Khăn-quàng-cổ

(Foulards en laine)

vân vân...

2078

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để anh nghỉ được biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt-quí ủng hộ mua thì gửi tiền cho hề không có tiền gửi theo giấy mua thì bản quán không trả lời. Mua báo thì tính từ từ bắt đầu tháng một tháng chứ ở đâu có gọn

Hãy nhìn cái mặt đi mà...

BỆNH NGOÀI DA NHƯ LÀ :

Mụn, mẩn đỏ, hắc-lào, ngứa, sưng huyết-quản, lở và các nốt mẩn khác vì bệnh giang-mai mà phơi ra đều bởi lại máu cả. Vậy muốn chữa thì phải dùng một thứ thuốc thay máu tận mạnh. Thuốc thay máu thì không thuốc nào công-hiệu bằng thuốc :

Dépuratif Richelet

Dù bệnh mới hay lâu, miễn là vì máu sinh ra, thì khỏi. Thuốc này lại chữa cả các chứng đau xương, thấp nữa.

Bán ở các hàng lục-hợp to.

2051

HẮC-LÀO	ECZÉMA
thì 3 tuần khỏi	thì 25 ngày là chừng

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 84

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện
SOLUTION R. HOLBÉ
2 $ 00 một chai

Thay thuốc mới — Muốn dùng thuốc này phải nói rõ đem Bào-chế người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « METHARSINATE »
" 1 $ 00 một lọ

Thuốc bổ máu; làm ăn ngủ, mất một không muốn làm việc gì; dùng thuốc này hay lắm!

Máy thử bàu-hiện hay hơn
Các thứ thuốc nước dùng để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 10 c.c. trị bệnh Giang-mai

Thuốc ho-mô SIROP PECTORAL đặc-chế để mất. Thuốc tạo chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc nang = 2 $ 00 lọ 30 viên
thuốc thụt = 0 $ 90 một chai

Chữa các chứng lậu: chẳng bí mật hay rỉ, sống thuốc cachexie anlacophiques có thứ thuốc biembarricade của Bào-biệt thì chữa được. Thuốc này đã chữa được rất nhiều người phải khỏi hẳn.

Gouttes « VIRGINIE »
1 $ 00 một lọ

Trị phương bệnh đàn bà như : Kinh nguyệt không đều hay là khí hành kinh đau đớn mình mẩy, nhức đau, gió cay, uống thuốc này đôi mươi sẽ lấy lại mau tốt trong mình đã bao kém.

ĐỒ BUỘC THUỐC
có bông để TRI-HUYẾT BÀO-HỘC

ĐỒ MO-SÉ
Kính-lúp, đồ-kính, thuốc-bàn hiệu LUMIÈRE và JODGLA và giấy-kính, thuốc Citrate và thuốc Bromure
Bán chữa và bán lại

Bấm cắt và bán lẻ

• THUỐC DÉRÉ •
0 $ 90 một chai 1/6 litre

Trị bệnh giang mai lối bí mới hay có. Dùng thuốc tiêm rồi thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi dùng nên phải uống thuốc này thì mấy chốc khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất qui! vì chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ ích cho người sử bịnh.

Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn 1litre. Giá có 3 $ 00 mà thôi.

RƯỢU QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI NHÀ

GUIONEAUD FRÈRES

ở Hanoi-Haiphong, và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

2051

Ancien Établissement TSANH-TSOI dit TRẦN-TÀI-MẬU, Fondé en 1892.

TÉLÉPHONE N° 687

茂才陳 TSANH-HAP-TSAO Frères, Successeurs 海東 協京

N° 161, Quai Canton. — HAIPHONG

Chuyên nghề thầu khoán, làm cửa nhà và cầu cống

Bán đủ các thứ gỗ nguyên cây và gỗ sẻ các hạng giết ti các nơi, có máy cưa (Scierie) làm thật nhanh và cẩn thận, và có đứng nhà bán xi-măng cho sẻ Cimenterie.

Làm đủ các hạng ống xây cống, dẫn thủy bằng xi-măng (buses en ciment).

Làm đủ các thứ chấn-song, tường-hoa, gạch-hoa đủ các mẫu bằng xi-măng để lát nhà.

Làm đủ các thứ Sơn cửa nhà, Huile, Peinture, Verni, dầu Essence térébenthine, Colephane và Cire đóng chai.

Có be-cạn (bassin de radoub) cho thuê để chữa Tàu-thủy

Quý-khách ở xa cần dùng việc gì hay muốn mua thức gì, xin cứ viết thơ cho Bản-hiệu, hoặc chữ Tây, chữ Tàu chữ Annam, Bản-hiệu cũng xin trả lời ngay lập tức. 2096

HỘI CHỢ ĐẠI MÃN CHÂN-THUY CHIỀU VÀ GHẾ

GIAN 13A

LÀ THỨ HÀNG CÓ TIẾNG XƯA NAY

BẢNG TỎI SẼ ĐỂ GIẢI VÀ BÀY BUỔNG CHƠI

CAO RĂNG

Thuốc Cao này thơm thơ trong sạch khỏi giáo, ngâm khỏi đau răng, sâu răng, cam răng; răng lung lay ngâm thì vững lại, bán tại hiệu Vạn-Xuân-Đường, số 211, phố Tiên-an, tỉnh Bắc ninh (Tonkin).

殺虫牢牙固齒 萬春牙膏 立即拔毒止痛

Song tiêu mỗi phiến giá. . . 0$20
Bơn liêu mỗi phiến giá. . . 0 10

Các hàng tạp hóa và các hàng báo chí các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ, ngài nào muốn mua buôn xin gửi thư lại. Các nơi đã ấn định bán bộ như sau này : hiệu *Mạc-Đình-Tư* số 136, phố hàng Bông, Sở bán bảo lẻ số 93, phố hàng Bông, nhà in *Đông-Kinh Ấn-quán* số 82, phố hàng Gai, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, số 69, phố hàng Bồ bán *Hạnh-Nhân-Đường* số 51, p. 5 Phúc-kiến, hiệu *Vĩnh-Xương* số 27, phố Hà-trung, hiệu *Quảng-Lợi* số 23 và hiệu *Bảo Hợp* số 37, phố Cửa nhượng Cũ, hiệu *Phạm xuân-Trang* số 62, phố hàng Bạc, hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành* số 119, hiệu *Hạnh-Hoà-Đường* số 127, và hiệu *Anh-Hoa Đường* số 131, phố hàng Buồm, hiệu *Phương-Đình* số 100, phố Cầu gỗ, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long* số 23, phố khách Haiphong, hiệu *Quảng-Lợi Ích* số 25, phố Hàng Seng và hiệu *Hoa-Sinh-Đường* số 107, phố khách, Nam-định, hiệu *Đức-Phong* số 166 phố Đông-thị, Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa tỉnh Thái-bình, hiệu *Văn An* phố Yên-bái tỉnh Yên-bay, các nơi kể trên có bán bộ cả thứ thuốc tiếp sau người và các loại cần dùng khác nữa, đều nêu hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

2038 *Télégraphique : Vạn-xuân-đường, Bắc-ninh.*

CAFÉ, RESTAURANT
HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ
Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các qui-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại đề tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-lịch cũng được, và cũng một giá tiền.

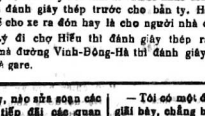
Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 2045

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG TIÊN-LỮ ĐI CHỢ HIẾU

Ở ga *Yên-Lý* chạy hết 8 giờ rưỡi sáng sau chuyến xe lửa thứ nhất ở Bến-thủy và 6 Tỉnh xe, Ở *Chợ-Hiếu* (Phủ-Quì) đi hết 4 giờ chiều đến ga Yên-lý vừa lúc chuyến xe lửa về Vinh và Bến-thủy.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VÔ HUẾ

Ở *VINH* đi hết 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.

Ở *ĐÔNG HÀ* ra hết 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng : kể từ tháng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phủ-Quì và Phủ-Quì ra ga Yên-Lý. — Ở Phủ-Quì có 3 phiên chợ H ều buôn bán sầm uất lắm. các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đôngbà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt qui khách đánh giây thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly garo; mà đường Vinh-Bông-Hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare. 2012

SỐ 7

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối dân-tự, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Thái-vương-phi nói xong, thái hậu lại ứa nước mắt khóc. ngẫm nghĩ hồi lâu, rồi gọi *Tô-đình-tuyết* và *Lưu-gấn-ngọc* mà bảo rằng.

— Hai em khéo vì ta mà hầu-hạ cha mẹ. Khi cha mẹ có nghĩ-ngợi đến ta thì xin hai em tìm lời khuyên giải. Thế mới biết sinh con gái thật là vô ích, cái công cù-lao các-dục của cha mẹ cũng nặng-nề mà thôi.

Thái-hậu nói xong thì vật mình lăn khóc ở trên long-sàng. Thái-vương-phi thấy vậy, cũng ôm lấy thái-hậu mà khóc. *Tô-đình-tuyết* và *Lưu-gấn-ngọc* thì ra hai hàng lệ, rồi đồng thanh mà tâu rằng :

— Xin thái-hậu và thái-vương-phi phải giữ-gìn thân-thể. Thái-vương-phi tuổi già sức yếu, nếu khóc-lóc quá thì tất sinh ra tật bệnh. Ngày nay thái-hậu nên tìm lời khuyên-giải, chớ khiến thái-vương-phi trở về quê-nhà, để có hai chúng tôi hầu-hạ, thái-hậu cứ yên lòng mà dỉ-dưỡng tinh-thần, chờ đến kỳ « Thiên-thu đại-khánh » nầy, thái-vương-phi sẽ lại vào yết-kiến thái-hậu. Và nhà ta được tôn qui như thế này đều nhờ ơn thái-hậu, cho biết rằng « *Dương danh hiển thân* » tức là đại-hiếu, mà « Thần hôn định tỉnh » chẳng qua là một điều nhỏ nhặt vậy.

Thái-hậu nghe lời tâu, liền gạt nước mắt mà đỡ thái-vương-phi ngồi dậy. Bỗng thấy nội-giám qui xuống tâu rằng :

— Muôn tâu thái-hậu ! có hoàng-hậu xin vào triều-kiến.

Thái-hậu mừng mà phán rằng :

— Nếu vậy hay ! nhân tiện tiếp-kiến ngoại-tổ-mẫu và hai vị cữu-mẫu một thể.

Nói xong, liền truyền chỉ cho vào. *Hàng-hậu* rón-rén bước vào, gót sen yểu-điệu, mình liễu thướt-tha, qui xuống dâng lời chúc thái-hậu. Thái-vương-phi cùng *Tô, Lưu* hai phu-nhân làm lễ triều-kiến hoàng-hậu. *Hàng-hậu* chỗi tỏ không dám nhận, rồi hỏi :

— Chẳng hay ngoại-tổ-mẫu và hai vị cữu-mẫu định đến hôm nào khởi hành ?

Thái-hậu thở dài mà rằng :

— Bộ mồng 10 tháng sau thì khởi hành.

Nói xong, truyền cung-nữ bày tiệc. *Lưu-gấn-ngọc* nhìn nét mặt *Hàng-hậu* thấy có vẻ hồi-hận, biết là sắp có đại-sạn : lại tiếc mất nhàn thái-hậu thì thấy chỗ ăn-đường cũng hôn-hồ, nghĩ thầm : tu trông *Phi-giao* quận-chúa có tướng làm hoàng-hậu, mai sau tất phải ứng-nghiệm, vì không hiểu cớ sao mà ngày nay ta trông trường *Hàng-hậu* dẫn không đến nỗi chết, nhưng sẽ có cái đi-nạn trong 10 năm thì cũng chẳng khác gì chết vậy.

Khi ngự yến, thái-hậu ngồi giữa, phía tả *Hàng-hậu*, phía hữu Thái-vương-phi, còn *Tô-đình-tuyết* và *Lưu-gấn-ngọc* thì ngồi dưới, các cung-nữ đứng rót rượu. Tiệc xong, thái-hậu ban cho thái-vương-phi hai cái ngọc-như-ý, một đôi gối hồ-phách, một trăm lạng và mười bốt vàng đỏ. Còn *Tô-đình-tuyết* cùng *Lưu-gấn-ngọc* cũng ban cho trăm hạt minh-châu và một đôi bạch-bích. Lại cho hai tên cung-nữ theo hầu.

Thái-hậu lại truyền gọi *Ôn-phi* và *Mai-phi* ra để tiếp-kiến thái-vương-phi. *Ôn-phi* và *Mai-phi* đều nói :

— Chúng tôi được tin thái-vương-phi cùng hai phu-nhân tới, vậy ra đây để hầu tiếp.

Thái-vương-phi các tạ, thái-hậu nằm lấy áo mà rằng :

— Thân-mẫu ơi ! thân-mẫu nỡ bỏ con đây mà đi, biết năm nào tháng nào ngày nào cho con lại được sum-vầy dưới gối. Ngày nay con cùng cha mẹ từ biệt, con thật như dao cắt trong lòng.

Thái-vương-phi cũng ôm lấy thái-hậu mà khóc, hai mẹ con không thể nào chia tay cho đang. Các cung-nữ thấy bóng chiều đã ngả về tây, mới qui xuống tâu thái-hậu rằng :

— Muôn tâu thái-hậu, trời đã gần tối.

Bấy giờ thái-hậu gạt nước mắt mà đứng dậy, bảo thái-vương-phi rằng :

— Thân-mẫu ơi ! thân-mẫu đừng khóc làm chi nữa, cũng cầm bằng như con đã chết trận từ ngày đi đánh Phiên rồi ! Giọt máu đã rơi, tấc ruột thân-mẫu chớ nghĩ đến con vậy.

Thái-vương-phi và *Tô, Lưu* hai vị phu-nhân cảo từ lui ra. Khi thái-vương-phi đi khỏi, thái-hậu lại vật mình lăn khóc. *Ôn-phi* và *Mai-phi* bết sức khuyên giải, hầy giờ mới thôi. Lại nói chuyện nhà *Hoàng-phủ* trong mấy hôm ấy, nào sửa soạn các đồ hành-lý, nào tiếp đãi các quan triều-thần đến tiễn-biệt, huyên náo lạ thường.

Hoàng-phủ-kính dặn bảo các con rằng :

— Các con nên một lòng trung-thành mà báo đáp triều-đình, tức là có hiếu với cha mẹ đó. Vì cha mẹ chịu ơn vua lộc nước trong 40 năm trời nay, chưa có chút gì báo đáp, ngày nay cáo lão trở về điền-lý, chỉ cốt trông cậy ở các con. Các chàng phải đề trường-thành, con nên phải dạy-bảo, chớ để cho thành người dụng-đăng. Việc hôn-sự của *Triện-cửu*, thì nay có thể hoàn-hảo được, đến kỳ « Vạn thọ » sang năm, ta về triều bái, bấy giờ lại được gặp gỡ cùng nhau.

Thái-vương-phi cũng nói :

— Những lời nghiêm-huấn, các con nên phải ghi lòng. Thành-hoặc con phải thận-hồi đấp chi con ở trong cung, và đối với thân-thích, nên phải có lòng từ-tế, nhất là Bình-giang-vương và *Yến quốc* phu-nhân thì con nên phải hội-hiệp kính-mến, chớ vì có chúng ta xa vắng mà lại thất-nhiễu không được như xưa.

Yến-quốc phu-nhân nói với *Hoàng-phủ kính* rằng :

— Tôi có một điều tâm phàn muốn giải bày, chẳng biết người có thuận cho được hay không ?

Hoàng-phủ-kính nói :

— Có việc gì phu-nhân cứ nói, khi nào mà vợ chồng tôi lại không thuận theo.

Yến-quốc phu-nhân cười mà nói rằng :

— Tôi không dám xin gì cả, chỉ muốn xin *Phi-loan* quận-chúa cho *Hùng-khôi-thân* đó mà thôi, chẳng biết người có thuận cho được hay không ?

Hoàng-phủ thiếu-hoa nghe nói, mừng tỡ mà bảo rằng :

— Em có ý ấy đã lâu, chỉ sợ chị không bằng lòng cho hai bên lấy nhau, vậy nên vẫn không dám nói ý nay chị lại nói ra trước thì hai thân tôi đây khi nào chẳng vui lòng, chỉ sợ *Phi-loan* người nầu tài bèn không đáng sánh đôi cùng lệnh-lang mà thôi.

Vợ chồng *Hoàng-phủ-kính* đều mừng-rỡ mà nói :

— Thân thượng gia thân, còn gì hay bằng ! các con bết lấy nhau thì hiền-đi quá, *Tô-đình-tuyết* đứng dậy nói với *Yến quốc* phu-nhân rằng :

— Em xin đa tạ, chị đã có lòng thương đến thì chẳng là một cái may cho con *Phi loan*. *(Còn nữa)*